

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Quid cogitandum, & meditandum illis, quos suprapositæ pœnæ ab
incontinentia non terrent, neque coërcent. cap.x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

2 Mala. 2.

b 1. Reg. 15.

Inobediens sedi
apostolica pa-
ganitatis pec-
catu incurrit.c. Hostien. in c.
2. et in summa.
de coh. ab. cler. et
mul. Panor. in
c. fecit. eod. tit.e. in c. a. si
clerici de iudic.
Decim. et Fe-
lin. in d. c. a. si
clerici. glos. inprag. sanct. tit.
de concub. s. ca-
dem diligetia.d. c. de causis. et
ib. Host. Felin.
et alij D. D. deoffic. delega. l.
quid ergo. et ibi
Bar. ff. de his
qui not. infam.e. 1. ad Corint.
6. cap. et ad
Galat. 5.f. Apocal. 20.
g. ut habet
Dionys. Richel.
de vita eccles.art. 14. et Iudo.
Clich. tract.
de vita et mo-
rib. sacer. cap.
20.V. a. reg. v. e. In-
usmodi sacer-
dotibus.

vertetur in maledictionem, & oratio in peccatis vestris
te Domino per Prophetam 2; Maledicam, inquit, maledic-
tionibus vestris. Qui vero huic saluberrimo prae-
cepto obedire noluerint; idololatriæ peccatum incurrent,
Samuele testante b; & beato Gregorio instructo: Peccatum
ariolandi est, non obedire; & scelus idololatriæ
non acquiescere. Peccatum igitur paganitatis incurrent
quisquis, dum Christianum se esse asserit, Sedi apo-
stolicæ obedire contemnit.

Cum igitur ex præmissis constet varias formas
impositas esse pœnas, arbitrio iudicis relinquenda
sunt secundum facti, & persona circumstantias, & locum
suetudinem imponat vnam ex illis pœnam, vel pœnam
rem, vel mitiorem. Imposita autem vna pœna non po-
terit ad aliam transire, nisi contumacia crescit, & non
constet plures pœnas simul pro eodem delicto infligenda
sunt. Meminerint tamen iudices, se non posse infligere
pœnas à canonibus expressas, alioquin infames sunt.

Quid cogitandum & meditandum illis, quos super
pœna ab incontinentia non terrent, neque coercet.

C A P. X.

QUOD SI quis adeo libidinis, & luxuriae
ptate inescatus, & excæcatus sit, ut præceptum
poratiæ pœnæ cum à fornicatione coarctetur,
prohibere nequeant, illum velim cogitare à Deo
pronuntiatam sententiam e: Fornicarios regnum Dei
non possessuros; sed partem eorum, ut D. Hieronymus
prædixit f in stagno ardenti igne, & sulphure flumina
D. verò Hieronymus dicit s, acerbiora gehennæ
sacerdotibus, & clericis fornicantibus reservari.
extremis positus in præsentia Domini corpus
stum his verbis alloquebatur: Væ sumentibus
gnè, certè ad sui reatum, & pœnam te denuo cogitabo.
Heu quid dicam, ô Domine, quoniam facientes te
hodie comedunt in altari, quemadmodum vitæ
& pecudum carnes in mensa; quoniam nocturno
mulierum actu turpissimo, & mane te comedere
brando. Væ vobis sacerdotibus, qui eodem ore
mini filiam Veneris, quo paulò ante sumpserunt

Virginis Mariae. O impij, Iudae osculo filium hominis tradis: Vbi o Domine laetas? Dormiſſe, an vigilaſſe? Hinc ubi horum obsequium acceptum? Est haec oblatio, quam eligis? Ecce mundus sacerdotibus plenus, & tamē vix vnus de centum est bonus. Nulla in mūdo tam crudelis est bestia, quā malus, & lasciuus sacerdos. Huic in persona Christi loquitur Augustinus*: Noli, o sacerdos, me amplius peccando affligere: plus namq; me laedit, hoc est amplius displicet mihi vulnus tui peccati, quam vulnus lateris mei: magis delinquis, qui me in caelis regnantem fornicando offendis, corpusq; meum, & sanguinem irreuerēter tractas, & plebem meam, pro cuius salute crucifigi dignatus sum, scandalizas, quā quā me in terris ambulante crucifixerunt. Vnde D. Bernardus: Nullū, inquit, adhuc de fornicatione fecimus verbum, quāuis & haec in multis etiam multipliciter reges, qui puritatis auctori impuro corde, & corpore manducantes, non verentur stare angelum Domini, qui fecerit medos, & disperdat, sed omnino audent agni immolari sacras contingere carnes, & intingere in sanguine saluatoris manus nefarias, quibus paulo antē carnes, pro dolor, meretricias tractauerunt: sic altaria circum, sic frequentare psalmos, cū & eiusmodi laus execrabilis, & oratio sit in peccatum.

Audi insuper, o sacerdos, exhortantem te sanctum Bernardum his verbis: O sacerdos, os tuum quotidie peccatum, & quasi sepulchrum Christi efficitur, cur vitium mentitur, cur lubrica loquitur, cur anima tua vitium afficitur, cur oculi tui aspiciunt vanitatem, qui quādo in altari ante se habent Christum altissimam veritatem: Cur manus tuas extendis ad illicita, & immunda quae tractant praestantissima, & illibatissima sacramenta: Cur te vino, aut ebrietate ingurgitas, qui saluatoris sanguinem potas, & spiritali refectione plenus consistere debes? Nonne sceleratissimum atque turpissimum est manus Deo dedicatas, & sacro chrismate consecratos mulierum impudicarū corporibus, ac pudendis iungere, & eidem sacrosanctum Domini corpus tangere: Quā nefarium, quā tremendum est, ac temerarium, pollutis manibus tractare filiū Virginis matris,

Dd ynige-

a ut Dionys. habet d. lo. o. Qui sacerdotes Christum rursus crucifigere censentur.

b in serm. super illo: Ecce nos reliq. et Dionys. Richel. in 4. cap. Osee.

c ut habet Dionys. Richel. d. art. 14. Haec, quae, sacerdos semper animo renouat.

Bernard. in declama. de bonis de serendio.

vnigenitum Dei Patris, & sordido ore sumere illi, qui omnem transcendit ac superat intellectū. Quis non ebeseat, & expauescat, vbi praestantissimum sculi patris projicitur in sterquilinum? Lubricus namque facit omni luto est turpior, & omni cloaca impurior.

¶ c. 1. 3. 9. 4.

Rursum D. Hieronymus^a: Sciatis inquit, fratres carissimi, quoniam quicumque uxori debitum reddere non potest orationi, nec de carnibus agni comitari debet. Item si panes propositionis ab his, qui suas tetigerant, comedi non poterant, quāto magis panis, qui de caelo descendit, non potest ab his conjugibus paulò antè haerere complexibus, violari contingi: Non quòd nuptias còdemnemus, sed quòd tempore, quo carnes agni manducaturi fumus, carnalibus operibus debeamus.

¶ Super 4. sentent. ut refert Dionys. d. art. 14.

Cur coniugati post copulā prohibeantur perfrigidie communicare.

¶ c. in eo. 32. 9. 4.

Fidelis fornicans Christi membra facit meretricis membra.

Cuius rei causa D. Thomas assignat, dicens^b: quia quamvis a carnalibus pulā conjugalis absque culpa fieri queat, tamen voluptatem ei annexam deprimat, & à deuotione impedit mentem. Itaq; si coniugatis, & se absq; peccato copulatis, post copulā communicare non licet die proxime sequenti, qua cognouerunt se inuicem, quam in die sacerdotes in die celebrant, qui nocte praecedentis fornicatione corpus, & animam contaminauerunt: In eorum vt idē D. Hieronymus inquit^c, fornicator maioris membris est, quia tollit membra Christi, & facit membra meretricis. Erunt quippe duo in carne vna. Qui non est fidelis, nec credit in Christo, membra sua facit membra meretricis. Qui credit, & fornicatur, Christi membra sua membra meretricis. Econtrario infidelis in fornicatione sua vtrum violat, an aedificet templum idolo, nescimus: vnum scio, quod qui post fidē Christi fornicatur, templum Dei. Secundum opus carnis immunditatem concupatur, & eā comes luxuria sequitur. Quomodo in veteri lege de nefandis criminibus, quae meretricis fiunt, & ea, quae nominare etiam turpissimum est, & dicentis os, & aures audientium pollueretur, generaliter scriptura complexa est, dicens: Verecundos, vel reuerentes facite filios Israël ab omni immunditia: sicut in loco ceteras extraordinarias voluptates, ipsa carnis

opera nuptiarum, si non verecūde, & honeste, quasi sub
 oculis Dei fiant, & vt tantum liberis seruiatur, immū-
 ditam, & luxuriam nominauit. Certē nullus intellectus
 concipere, nulla lingua potest exprimere, quā enormi-
 ter peccent hi, qui tam turpissimis vitiis inquinati, cœ-
 lestia anque purissima Christi mysteria audent confice-
 re, lumere, & tractare, ac sacratissima missæ, & canonis
 verba polluto ore proferre. De talibus igitur loquitur
 Christus iudex supremus per Osee prophetam: Iuxta
 delictum meum corripiam eos. Ecce occurram eis
 quasi viua, & quasi leana raptis catulis disumpam in-
 tentione eorum, & consumā eos, vt leo. Tunc iuxta P sal-
 mū loquetur ad eos in ira sua, & in furore suo
 combabit eos, ponetq; eos, vt clibanum ignis in tem-
 pore valus sui. In ignem dei ciet eos, & in miseris non
 subsistent, sicut per Ezechielem effatur: Ecce complo-
 tu manus meas super malitias vestras. Nunquid sustine-
 bit cor vestrum, aut praualebunt manus vestræ in die-
 bus vindictæ: Et conflagabo vos, & succendam vos in
 igne furoris, & conflagabimini in medio eius, sicut con-
 flagatur argentum in medio fornacis, & requiescam. Qui-
 bus etiam ait per Malachiam: Et nunc verbum istud
 ad vos, o sacerdotes, qui polluitis nomen meum. Ecce
 ego projiciam super vos stercois solennitatum vestrarū,
 & allumet vos secum; hoc est, fœda, & carnalia opera
 vestra, quæ & in festis committitis, improperebo, impu-
 tabo; vobis, & cum sceleribus vestris in ima acherōtis
 raris, vt super calidissimo igne illo sulphureo tantō a-
 ctus in eternum vramini, quantō hic intentione affe-
 ctus; voluptate carnalibus inhaesistis, quem admodū
 in Apocalypsi locutus sum: Quantum glorificauit se,
 & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, & lucum.
 Diaconi autem & subdiaconi à prædictis poenis & mi-
 seris, si fornicati fuerint, immunes non erūt; nam propter
 officii sui dignitatem, & excellentiam casti & continen-
 tiam esse debent. Quia sine diaconis, vt B. Isidorus in-
 quit, sacerdos nomē non habet, officium non habet. Nam
 sicut in sacerdote consecratio, ita in ministro sacramēti
 consecratio est. Ille oblata sanctificat: hic sanctificata di-
 spensat, ipsius etiam sacerdotibus propter præsumptionē

a cap. 13.
 b P sal. 2. 20.
 c 2. 1. cap.
 d cap. 2.
 e cap. 18.
 Diaconi & subdiaconi sanctificati a diuina uisione immunes non erunt & lib. 2. de eccl. offic. cap. 8.

Dd ij non

non licet de mensa Domini tollere calicem, nisi ei traditus fuerit à diaconibus. Leuitæ inferunt oblationes à altaria, Leuitæ componunt mensam Domini. Quapropter altario albis induti assilunt, vt coelestem virtutem habeant, candidique ad hostias, & immaculati accedant mudi scilicet corpore, & incorrupti pudore. Tales enim decet Dominum habere ministris, qui nullo carnis vitio rumpantur contagio, sed potius eminentia calicis splendeant. Quales enim diaconi ordinantur Paulus apostolus plenissimè scribit ad Timotheum *. Nam præmississet de sacerdoti electione, continuo subiungit Diaconi similiter irreprehensibiles, hoc est sine macula sicut Episcopi, pudici utiq, id est, à libidine continentissimi non bilingues, ne scilicet conturbent habentes potum non multo vino deditos, quia ubi ebrietas, ibi libidine dominatur, & furor. Non turpe lucrum secularium à coelesti mysterio lucra terrena sectetur, vel plus operantibus, quàm de futuris cogitent. Hi autem postquam primum, & sic ministrent, nullum crimen habentis, utique, sicut Episcopi ante ordinationem, probari debent si digni sint, & sic postea ministrare.

Diaconi eminentia castitatis splendere debent.
2. 1. ad Timot. 3. cap.

Quales diaconi ordinari debeant.

*Subdiaconi vero, vt idem Isidorus inquit, vasa que corporis, & sanguinis Christi diaconibus ad altare Dei offerunt. De quibus quidem placuit paribus vxoribus, & ab omni carnali immunditia liberi, quod illis Propheta dicente iubetur *: Mundamini, quia fertis vasa Domini.*
b. d. loco cap. 19. et luo 6. par. decret. cap. 9. Subdiaconi ab omni carnali immunditia debent esse liberi. c. 1. 52. cap.

Fornicatio clericorum sacro aliquo ordine initiatoris sacrilegium est.

Præterea contrectatio, & usurpatio rei alienæ domino eius est furtum, si contingat occulte à sacro vero quando fit palam: Abusus quoque rei sacræ legum nuncupatur. Similiter furtum & rapina Deo consecratarum, sacrilegia ritè censeantur. Sacra ergo, & alij in sacris cõstituti fornicantes sacrilegium, & furtum committunt sacrilegium, sacrilegiumque pinam, subtrahendo seipsos cultui creatoris, & animæ puritatis; atque spurcissimis vitiis, ac rebus carnalibus foedis, ac foetidis se tradendo, & viliter seruendo. Quod si sublatio, & violatio calicis enorme est furtum, sacrilegiumque horrendum, quanto magis subtrahitio, hoc est,

homo rationalis creatura Deo consecrata, oblata, ac
 mancipata? Sacriligium autem hoc, delictu profecto
 est maximum, grauiusq; adulterio, imò etiam crimine
 laie manelatis, & publicum, & infamans, & exceptum,
 atque reuerentum; propter quod clericus iure communi
 prouidetur officio, & beneficio, & detruditur in monaste-
 rium, vel deponitur. De iure verò ciuili pro qualitate
 perione, rei conditione, & temporis, pœna pro hoc cri-
 mine imponitur, ita vt multi ad bestias damnentur; non
 nulli uini exurantur; alij in furcâ suspendantur. Deinde
 grauius scriptura sacra infectatur duos filios Heli sacer-
 dotes, Ophni, & Phinees; quòd, inter cœtera mala sua
 opora, dormirent cum mulieribus, quæ obseruabant ad
 altum tabernaculi. Neque plagam illis à Domino il-
 leam laboret, cum refert eos ambos in praelio contra
 Philistinos interemptos esse. Timeant itaq; sacerdotes,
 & alij clerici eodem laborantes peccato, ne perpetua
 morte à Domino damnentur.

Dauid licet necessitate adactus non potuit comedere
 panem propositionis, nisi ab Achimelech sacerdote inter-
 rogatus adseruisset, & se, & socios suos à mulierum con-
 tactu esse mundos, & tres dies antè, se ab earum cõgref-
 su prorsus continuisse. Lege quoq; Mosaisca statutum
 est, vt sacerdotes, qui accederent ad Dominu, sancti-
 ficarentur, ne percuteret eos; & vt homo, qui haberet
 maculam, non offerret panem Deo. Item quod anima
 peccata, quæ ederet de hostijs pacificorũ, periret de po-
 pulo. Quanta ergo nostrorum sacerdotum, & aliorum
 ecclesiasticorum est impietas, qui corpus, & sanguinem
 Sacerdotis, & vnici filij Dei conficiunt, contrectant, su-
 mm, & porrigunt alijs, tamen in sordibus suis manent
 turpiter; luxuriose, impiè & magno cum scandalo vi-
 uentes. Huiusmodi autè publici, & notorii fornicatores,
 in quocumque etiam ordine constituti, licet in minori,
 ab omnibus actibus suorum ordinum ipso iure sunt su-
 spensi; & si interea vel vnicum actũ sui ordinis cuius-
 cunq; exequantur, beneficiis suis priuandi sunt, ac per-
 petuo deponendi, vt supra à nobis demonstratum est
 cap. 6. & 9. suntq; irregulares, cum quibus solus Papa
 dispensare potest. Imò illius gratia, & dispensatione in-
 digni

a Dionys. Ri-
 chel. de vita ec-
 des. art. 13. &
 Clich. h. de vita
 & morib. sa-
 cerd. cap. 21.
 Syluest. in vers.
 luxuria.
 b Lancilos. in
 prato. & curi.
 breui.
 c Hostien. in
 summa tit. de
 accusat. s. quis
 sit officius.
 vers. & gratia
 excipi. & in.
 de cr. m. sacril.
 d Hostien. &
 Lancil. lotis al-
 leg.
 e 1. Reg. 2. cap.
 f 1. Reg. 4. cap.

g 1. Reg. 21.
 h Exod. 19.

i Leuit. 21. cap.

k Leuit. 22.

l c. decernimus.
 dist. 28. c. pra-
 ter. dist. 32. c. se-
 qui sunt. dist.
 81.

Dd iij digni

a c. i. de sent. digni censentur, si post suspensionem fornicationem ab-
 excom. in 6. c. i. miserint^a, & toties, quoties ante huiusmodi suspen-
 de. re. iudic. in sionem impetratam, actū sui ordinis exequuntur, non
 6. Panor. in c. mortaliter quoque peccant. Nec mirum, cum etiam in
 vestra. de coha- cultus fornicarius, & alius in quocumque mortali
 bit. cler. et mul. cato constitutus, per quod à Deo separatus est, non
 Innoc. et Hoffi. sit exequi officium suum absque gravissimo peccato
 in c. si celebrat. Et sicut à suspensione, si post illam nullum actum
 de cler. excom. ordinis executus sit, per Episcopum absolui debet
 ministran. Syl. sunt. qui asserant, & sustineant^e, ad solum Episcopum
 uo. i. in summa in verb. concu- ecclesiastica ordinatione ipsius peccati fornicationis
 binarius. solutionem pertinere, & non ad quemvis simplicem
 b. c. de homine. sacerdotem, sicut & adulterij ea inferioris. Cauendum
 de celeb. miss. e. quoside. de co- clerici in incontinentiæ vitium, & peccatum peccati
 sec. ar. dist. 2. à simplici sacerdote petant se absolui de hoc delicto
 P. n. r. in d. c. mine. Similiter quoque cauendum est confessari
 vestra. Dion. ab istiusmodi peccato quemquam absoluant, nisi
 Richel. de vita auctoriātem, & potestatem habeant absolui
 ecclesi. art. 16. e. Chlichtho. de peccatis Episcopo reseruatis. Nam cum ista ecclesi-
 vit. et morib. corum præsertim in sacro ordine constitutorum
 sacer. ap. 21. catio grauior sit crimine adulterij, cuius absolutio
 ad Episcopum pertinere non dubitatur; etiam & im-
 cationis prædictæ ad eundem Episcopum pertinere
 solutio, iuxta D. Iudoci Clichthouei Theologi Parisi-
 sis opinionem, & sententiam; qua in opusculo de vita &
 moribus sacerdotum^d vehementer & eleganter ex-
 gerat dictæ fornicationis, seu incontinentiæ sacro-
 tum grauitatem, & magnitudinem. Sed nunc prop-
 ter concilij Mechliniensis decretum^e, possunt pastores, &
 alij confessarij in eiusdem prouincia ad confessionem
 diendum secundum concilij Tridentinum admitti
 soluere incontinentem sacerdotem, nisi virginem
 rit, aut incestum cum consanguinea, aut sanctam
 vel adulterij notorium commiserit. Nam hæc prædicti
 concilij Mechliniensis reseruatur Episcopis absolutio.

An autem clericorum in fornicationem prolapsorum
 officium sit audiendum, priusquam penituerint, respon-
 dit Gregorius nonus Papa^f; quod etsi quemlibet pro
 mortali peccato, quoad seipsum, constet esse suspensum
 non debet tamen in officijs euitari, quia quantum ad

d cap. 11.

e tit. de sa-
 cram. cap. 6.

f c. fin. de co-
 hab. cler. et mul.

etiam in quaestione proposita suspensus non est; nisi peccatum huiusmodi sit notorium per sententiam seu confessionem factam in iure, aut per euidenciam rei, quæ in quaestione aliqua clari non possit.

Concubinariorum poena antiqua, & noua.

CAP. XI.

Concubinariorum poenæ veteres à sacris canonicis decretis, & à sancta Synodo Tridēna nunc renouata, variæ, & diuersæ fuerunt. Primò enim Alexander secundus^b Papa præcipiendo mandauit^c, vt nullus missam audeat presbyteri, quem scit concubinam habere indubitanter, vel subintroductam mulierem. Unde etiam sancta Synodus hoc sub excommunicatione statuit, dicens: Quicumque sacerdotum, diaconorum, subdiaconorum post constitutum beatæ memoriæ prædecessoris nostri S. Leonis Papæ, & Nicolai de castitate clericorum, concubinam palam duxerit, vel ductam non relinquit, ex parte omnipotentis Dei & auctoritate Principum Apostolorum Petri & Pauli præcipimus, & omnino interdiciamus, vt missas non cantet, nec etiam euangelium legat, neque epistolam ad missam, neque in presbyterio cum his ad diuina officia, qui præfata constitutioni obediētes fuerint, maneat, neque partem ad ecclesiam suscipiat. Innocentius verò secundus Papa decreuit, & statuit^d, vt hi, qui in ordine subdiaconatus, & supra uxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, & ecclesiastico beneficio careant. Cū enim ipsi templū, & vasa Domini, & sacrariū Spiritus sancti debeant esse, & ad indignū est eos cubilibus, & immunditiis deseruire. Alexander verò tertius Papa Cantuariēsi Archiepiscopo, & eius suffraganeis scribēs e: Fraternitati, inquit, vestre mandamus, quatenus clericos vestræ iurisdictionis, qui in subdiaconatu, & supra fornicarias habuerint, studio monere curetis, vt à se illas remoueant, eas ultimas minime admittunt. Si verò acquiescere contempserint, eos ab ecclesiasticis beneficiis, vsq; ad satisfactionē congruam suspēdatis. Et, si eas suspēsi præsumperint detinere, ipsos ab eisdē beneficiis perpetuò remouere curetis. Quo pertinet & alterū eiusdem Pontificis rescriptum ad Episcopū Lugdunensē f: Si, inquit, clerici tue

D d iij iuril-

a sess. 25. de vñ for. cap. 14. eius decretū supra ponitur hoc lib. cap. 8.

b vñ vt annotauit Quint. Hedum, Nicolaus 2. in concilio Mānuano celebrato anno Dn. 1065.

c in c. præter hoc. dist. 32.

d c. decretum. dist. 28.

e in c. sicut. de cohab. cler. & mulier.

f in c. si autē de cohabit. cler. & mulier.